

Aan de leden van de Tweede Kamercommissie Onderwijs

Per e-mail

Datum: 1 juli 2022

Betreft: Goede, gezonde en duurzame scholen

Geachte kamerleden,

Schoolgebouwen in het primair en voortgezet onderwijs zijn functioneel verouderd, te klein voor modern onderwijs, niet gezond en niet duurzaam. Daar hebben zo'n 2,5 miljoen kinderen en 260.000 leerkrachten last van. Leerprestaties lopen achteruit, kansen zijn niet gelijk en de arbeidsomstandigheden niet oké. Ziekte- en (jeugd) zorgkosten lopen op. Meer dan de helft van de gebouwen is aan renovatie toe. Bij de helft van de scholen is de ventilatie niet op orde. Eén vijfde van de scholen heeft energielabel G en meer dan de helft minder dan C.

Gebouwen op orde brengen

Om kinderen beter onderwijs te bieden in een gezonde leeromgeving die voldoet aan landelijke normen, beleidsdoelen en nieuwe (Europese) regels rond energie en klimaat, moeten de komende 28 jaar (tot 2050) vrijwel alle gebouwen worden aangepakt. Alleen al voor het realiseren van de klimaatambities is € 21 miljard aanvullende financiering nodig; bovenop de huidige bekostiging. Dat is exclusief de recente prijsstijging en nieuw kabinetsbeleid. Ook is een fors hogere structurele bijdrage vanuit het rijk nodig om de gebouwen goed te onderhouden.

Rijk aan zet

Het rijk is aan zet om in algemene zin te voorzien in voldoende bekostiging voor de schoolgebouwen. Dat is bij wet zo geregeld. Die bekostiging was en is te laag om aan alle eisen en beleidsafspraken te voldoen. Er is geen rekening gehouden met veranderingen in het onderwijs, de behoefte aan meer ruimte en tussentijdse kwaliteitsverbetering. De meters en prijzen zijn hierop niet aangepast. Dat zie je terug in de volle klassen, de oplopende uitval en de slechte gebouwen. Met de huidige bekostiging kunnen gemeenten en scholen de gebouwen niet op orde brengen. Er is fors meer geld nodig om de aan hen opgelegde taak uit te voeren.

Extra urgentie - voorrang voor kinderen

De corona pandemie, de omvang van de energieopgave en de opvang van vluchtelingen, geven extra urgentie aan de aanpak van scholen. Met extra middelen kan veel maatschappelijk rendement worden gerealiseerd; zowel direct als indirect. Op school leren kinderen bijvoorbeeld hoe gezond te leven en met energie om te gaan. Dat nemen ze mee naar huis. Een school is 'de plek' waar mensen elkaar ontmoeten en sociale norm-overdracht plaatsvindt (de hub van de samenleving). Met een snelle aanpak zet de overheid de toon en laat ze zien hoe het kan. Ook financieel is het een goede belegging. De vastgoedwaarde blijft voor de samenleving behouden.

Snel starten

Op ons initiatief en met ondersteuning van Bouwend Nederland, Techniek Nederland en de ministeries van OCW en BZK, hebben we met bestuurders en (financiële) experts van scholen, gemeenten, (bouw)bedrijven, PO-Raad, VO-raad en VNG onder leiding van de Argumentenfabriek onderzoek gedaan naar de vraag hoe extra geld vanuit het rijk zo naar het werkveld kan worden gebracht dat scholen snel kunnen worden aangepakt: integraal en programmatisch en zonder al te veel rompslomp en wetswijziging. Daar zijn twee opties uitgekomen.

Voorkeursoptie

Deze opties worden door het werkveld beoordeeld als 'beter' ten opzicht van de huidige aanvullende financiering vanuit het Rijk. De op één doel gerichte subsidies zoals SUVIS en DuMaVa, zijn niet kosteneffectief, verstoren de programmatische aanpak, kosten in verhouding te veel tijd en werkt kansenongelijkheid in de hand. De miljoenen kunnen beter besteed en er is fors meer geld nodig om het probleem echt aan te pakken.

Deltaplan

Voorkeur van het werkveld is dat het benodigde extra geld in het gemeentefonds wordt gestort zodat de slechtste scholen snel kunnen worden aangepakt. Lokale bestuurders weten welke scholen dat zijn en hebben hier veelal al programma's voor klaar liggen. Het ontbreekt hen echter aan geld om het werk voortvarend op te pakken. Alternatief is bundeling van geld in één aparte regeling, maar deze is minder snel en niet per sé beter.

Voortgang en verantwoording

Bestaande wetten, beleidsafspraken, nieuwe Europese regels en de wens van samenleving en bestuurders, bieden voldoende garantie dat het geld goed en zo snel mogelijk wordt besteed. De inkomsten en uitgaven kunnen financieel worden ingeregeld en verantwoord in de gemeentelijke jaarverslagen en begrotingen (BBV). Het resultaat en de voortgang kan daarmee ook op landelijk niveau goed worden gemonitord.

Parallele spoor

Mede op basis van de ervaring die we komende jaren met elkaar opdoen, kan een meer realistisch beeld worden geschetst van waar we eigenlijk naartoe werken. Een beeld waarbij een veelheid van (nieuwe) regels en beleidsdoelen ruimtelijk worden vertaald. Op basis daarvan kunnen we ook een beter gesprek met elkaar voeren over de gewenste kwaliteit van de onderwijsgebouwen, de kosten hiervan en bijbehorende bekostiging.

Al werkende weg kan het werkveld ook haar bedrijfsprocessen optimaliseren, het zand uit de motor halen en meer kennis opbouwen. Daar zijn we in Bouwstenen-verband al volop mee bezig en dat blijven we graag doen, samen met u en ons hele netwerk.

Verzoek

Ons verzoek aan Den Haag:

- op korte termijn een zo groot mogelijk bedrag via het gemeentefonds ter beschikking te stellen voor de aanpak van scholen in het primair en voortgezet onderwijs zodat de uitvoering voortvarend kan worden opgepakt
- een regeringscommissaris met task force te benoemen bestaande uit afgevaardigden van de samenleving, het werkveld en verschillende ministeries, met als opdracht:
  - zorgen dat het extra geld voor de gebouwen richting gemeentefonds gaat
  - te stimuleren dat de eisen en het beleid rond schoolgebouwen worden vertaald naar integrale ruimtelijke kwaliteit (waaraan gebouwen moeten voldoen)
  - informatie te verzamelen die relevant is voor de bekostiging van de onderwijshuisvesting in de toekomst.
  - problemen in de uitvoering te signaleren en adresseren
  - de regering gevraagd en ongevraagd te adviseren

Tot slot

Wij zijn als Bouwstenen voor Sociaal graag bereid een bijdrage te leveren aan deze opgave en altijd bereid een toelichting op deze brief te geven. Ook tijdens uw zomerreces.

Wij wensen u veel wijsheid toe.

Ingrid de Moel

Directeur Bouwstenen voor Sociaal
Landelijk en onafhankelijk platform voor publiek gefinancierd vastgoed

